Sosiaali- ja terveysalan erikoisammattitutkinto (OPH-191-2026)
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa: Mielenterveyden ja psykososiaalisen hyvinvoinnin tukeminen vammaistyössä, 30 osp
Ammattitaitovaatimukset, arviointi ja ammattitaidon osoittamistavat

Mielenterveyden ja psykososiaalisen hyvinvoinnin tukeminen vammaistyössä, 30 osp

Ammattitaitovaatimukset

Asiakkaan mielenterveys ja itsemääräämineen
Opiskelija

- ottaa huomioon toiminnassaan asiakkaan mielenterveyteen sekä psykososiaaliseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä
- tukee asiakasta tunnetaitojen ja elämänhallinnan kehittymisessä
- edistää asiakkaan vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaitoja
- vahvistaa asiakkaan aloitteiden tekemistä, aktiivisuutta, osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia
- luo turvallisuutta lisääviä toimintoja, jotka edistävät asiakkaan osallistumista
- perustelee toimintaansa näyttöön perustuvalla tiedolla

Haastavat tilanteet
Opiskelija

- tunnistaa asiakkaassa kuormituksen varhaisia merkkejä
- ehkäisee haastavien tilanteiden syntymistä
- toimii ammatillisesti haastavissa tilanteissa
- käyttää turvallisia, eettisiä ja oikeusturvaa tukevia toimintatapoja
- tukee asiakkaan rauhoittumista, palautumista ja tilanteiden jälkikäsittelyä

Mielenterveyden ongelmat
Opiskelija

- reagoi asiakkaan hyvinvoinnissa tapahtuviin muutoksiin varhaisessa vaiheessa
- ottaa toiminnassaan huomioon asiakkaan elämänkulun, elämänmuutokset ja mahdolliset traumat
- huomioi identiteetin, ihmissuhteiden, seksuaalisuuden sekä muiden yksilöllisten tarpeiden merkityksen hyvinvoinnille
- käyttää tarkoituksenmukaisesti mielenterveyden ja psykososiaalisen toimintakyvyn arviointimenetelmiä
- tunnistaa mielenterveys- ja päihdehäiriöihin liittyviä oireita ja ilmenemismuotoja sekä hyödyntää toiminnassaan tietoa mielenterveyden häiriöistä ja päihteiden riskikäytöstä.
- ymmärtää vammaisryhmien mielenterveyden häiriöihin ja kaksoisdiagnooseihin liittyviä erityispiirteitä
- tunnistaa alidiagnosoinnin ja virhetulkintojen riskitekijöitä

Mielenterveyden häiriöiden hoito
Opiskelija

- käyttää asiakkaan tarpeiden mukaisia mielenterveyttä tukevia työotteita, menetelmiä ja tukitoimia kuten esim. voimavaralähtöisiä, ratkaisukeskeisiä ja toipumisorientaation mukaisia työotteita
- huomioi kommunikaation ja vuorovaikutuksen haasteiden vaikutuksen oireiden ilmenemiseen
- osaa hyödyntää lääkehoitosuunnitelmaa työssään.
- tietää mielenterveyden häiriöiden hoitoon liittyvät lääkkeet ja lääkityksen erityispiirteet
- osaa annostella, antaa ja jakaa lääkkeet virheettömästi ja turvallisesti asiakkaalle
- osaa tunnistaa lääkkeiden vaikutuksia, haittavaikutuksia ja väärinkäytöksiä.
- tietää keskushermostoon vaikuttavien lääkkeiden erityispiirteet.
- osaa tukea asiakasta erilaisissa kriiseissä.
- hyödyntää havaintojaan ja tietojaan asiakkaan tarvitseman tuen suunnittelussa.
- toimii yhteistyössä työyhteisössä ja asiakkaan hoitoon osallistuvan verkoston kanssa

Toiminnan arviointi ja kehittäminen
Opiskelija

- opiskelija arvioi omaa toimintaansa mielenterveyden ja psykososiaalisen hyvinvoinnin tukemisessa
- arvioi taitojaan haastavien tilanteiden hallinnassa
- käyttää työnohjausta ja debriefingiä vahvistamaan omaa työhyvinvointiaan
- tekee kehittämisehdotuksia mielenterveyden ja psykososiaalisen hyvinvoinnin tukemisessa työyhteisössä

Osaamisen arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä kasvatus-, ohjaus-, opetus-, sosiaali- tai terveysalan ympäristöissä.

Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.